

reportatge fotogràfic

La Casa Masó

JORDI S. CARRERA > FOTOS

La Casa Masó, seu de la Fundació Rafael Masó, acaba d'obrir les seves portes al carrer Ballesteries. De la part forana, amb la darrera reforma, la façana de ponent ha recuperat el seu paper de senya blanca. Si la intenció de l'arranjament de les cases de l'Onyar durant els anys vuitanta fou la de crear un fris colorista però homogeni, per tal que es reflectissin totes juntes al riu, ara la vela enlluernadora desdiu aquella

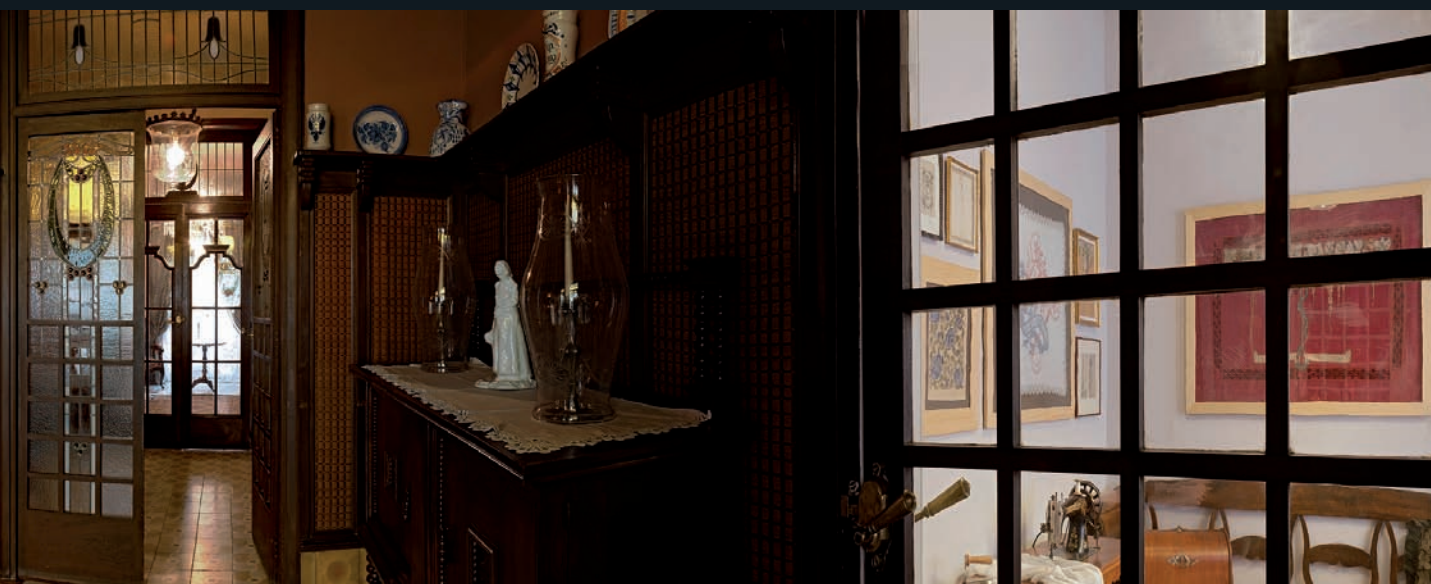

JOSEP PUJOL > TEXT

decisió. El gest és tan cridaner que demanava una justificació dels arquitectes responsables, Joan Tarrús i Jordi Bosch. I ha estat argumentada amb les mateixes armes historiogràfiques: es tracta de recuperar els colors originals, en aquest cas els de la reforma de 1919. Era quan Masó derivava cap a una estètica populista, de la qual la façana oest representava l'inici i que culminaria a la urbanització de s'Agaró. Bons coneixedors de la trajectòria de Masó, els restauradors assenyalen les traces de masia i casa de pescadors, de la columna salomònica barroca i la

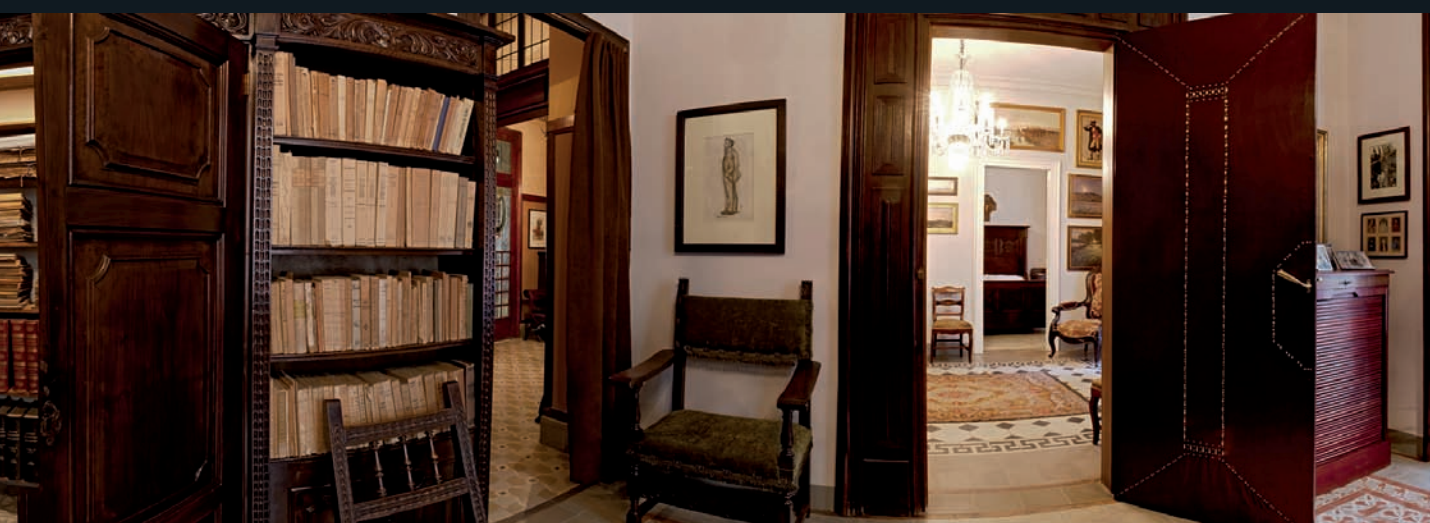
teula àrab tradicional, l'espontaneïtat i frescor populars amb què és dibuixada. Però alhora la façana aconsegueix ser art d'autor, fins i tot autobiografia: hi són les rajoles «de la mamella» de les aventures d'Athenea i la casa Teixidor, les de les «aigües de la vida» usades per al cementiri de Girona, la ceràmica negra de Can Marcó de Quart a la pèrgola. Els autors de la remodelació reblen el discurs amb la fotografia de 1923, un autocrom a color, de Joan Masó: el blanc i el blauet són incontestables.

De la part de dins, és tot un altre món. Cal recordar que aquella no fou la casa de Rafael Masó pròpiament dita, ja que per pressions del sogre els recent casats van haver d'instal·lar-se a la carretera de Santa Eugènia. Era «casa el papà», tot i que justament les obres de 1911 contemplaven la possibilitat d'una futura estada per a Rafael Masó i Esperança Bru al tercer pis, amb el taller de l'arquitecte a dalt de tot, a les golfes, «amb l'alegria del riu amb els coloms que volen, les orenetes que xisclen, els galls que hi canten i les criatures que hi ploren», segons Masó.

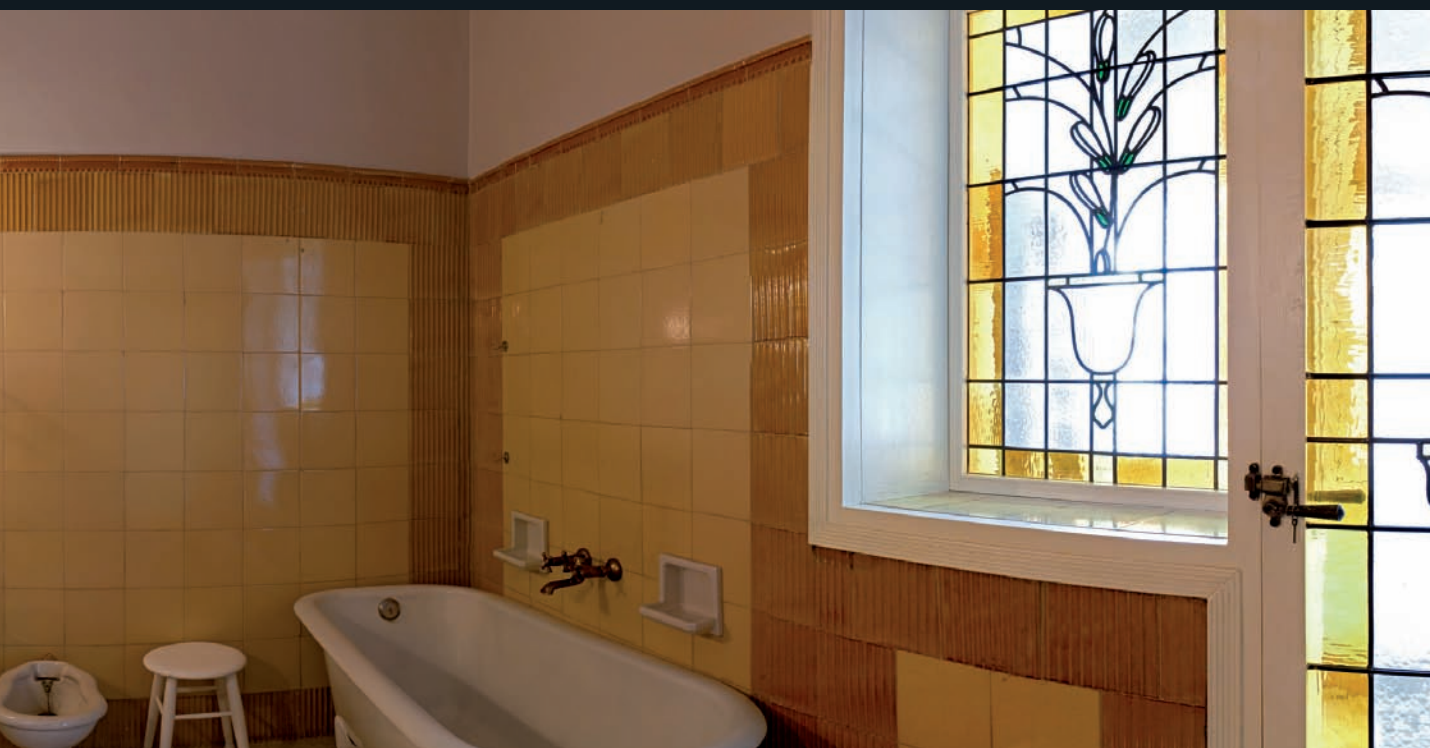
Per tant, bona part de les estances que s'obren al públic corresponen a la casa del pare, Rafael Masó Pagès, que hi visqué amb Paula Valentí i la seva nombrosa fillada, amb el negoci de la impremta a la part de baix, des d'on s'editava el *Diario de Girona*. Aquest gust conservador i burgès, d'amor per la fusta fosca i les bones obres d'art, l'heretaria

—juntament amb la casa— el germà gran de Masó, l'advocat Santiago Masó. Hi ha una certa contradicció de llenguatge, doncs, en la voluntat de representació a les estances del rebedor i el despatx, a punt per a un polític o un advocat, i les intervencions de l'arquitecte que volia glossar la felicitat domèstica, humil i terrassana de la casa pairal.

El gust de Masó triomfa especialment a les estances més íntimes, el menjador, el lavabo, el cosidor i la galeria que s'obre a l'Onyar. O a l'escala interior, pur Mackintosh. L'epicentre és el menjador, que Masó va dissenyar per a la família amb la devoció d'un larari. El llum central de forja amb el brodat de les germanes —ara, tot restaurat—, els vidres emplomats que en tamisen la llum, els mobles nobles i severs, els pots de farmàcia i la majòlica, les mènsules de pedra, tot hi està calculat per celebrar la família triomfant al voltant d'una sopera.

La Casa Masó, tanmateix, no deixa de ser testimoni, també, d'un temps de senyors i minyones, de segregació de gèneres, d'un ahir que permet combinar sentiments de nostàlgia i de superació. L'amorosa restauració de la cuina, del cosidor i de certs passadissos estrets parla de gineceus i de biografies superposades, de manera que la casa acaba ensenyant també els seus secrets petits i s'erigeix en un palimpsest de la vida quotidiana durant el primer nou-cents.

Josep Pujol